

Het online **managementprogramma LegManager** biedt de individuele gebruiker de mogelijkheid koppels te vergelijken, maar vormt ook de basis voor landelijke koppelvergelijkingen.

Technische cijfers in 2012 in de plus

In 2012 legden Nederlandse kippen meer eieren dan in 2011, ongeacht huisvestingssysteem en eikleur. Ook was over de hele linie de uitval lager. Voerverbruik en voerconversie vertoonden een wisselend beeld. Dit blijkt uit de koppelgegevens in LegManager van Agrovision in Deventer, dat voor Pluimveehouderij een selectie van de data maakte. Agrovision zette diverse technische kengetallen op een rij voor hennen die witte en hennen die bruine eieren leggen (zie tabellen 1 en 2). Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de houderijen kooi, scharrel, vrije uitloop en biologisch. Omdat LegManager bijna geen biologische koppels kent die witte eieren leggen, ontbreken die in de overzichten.

Wit

Kooi wit - Bij witte kooikippen loopt de productie per opgehokte hen sinds 2009 steeds op, evenals het gemiddeld legpercentage. De uitval was vorig jaar 0,8 procentpunt lager dan in 2011, maar nog wel een procentpunt hoger dan in 2010 en 2009. Het voerverbruik per dag was in 2012 iets hoger dan in 2011, het voerverbruik per ei iets lager. Het aantal witte koppels hennen in kooihouderij loopt steeds verder terug. Vorig jaar zaten nog 18 koppels witte (verrijkte)kooikippen in LegManager tegen 42 in 2011.

Scharrel wit - Het aantal witte scharrelkippen in LegManager loopt nog steeds op. Hun technische prestaties ook. In aantal eieren per opgehokte hen doen de witte scharrelhennen de laatste twee jaar niet onder voor hun witte soortgenoten in de (verrijkte) kooi. Alleen in voerconversie blijft de witte scharrelhen (ver) achter bij de witte kooikip. De

MICHEL ZOETER

Bruine kooihennen kwamen in 2012 bijna niet meer voor in LegManager. In de jaren ervoor nog wel. Toen legden de bruine legsters in kooihuisvesting het zowel technisch als financieel af tegen hun witte soortgenoten

voerconversie in 2009 lijkt in het overzicht van de laatste vier jaar een positieve uitzondering. De uitval bij witte scharrelhennen vertoont een positief verloop en is de laatste twee jaar zelfs lager dan bij witte kooikippen.

Vrije uitloop wit - De witte uitloopkippen maakten vorig jaar een productiesprong: meer eieren per opgehokte hen (+8,4) en het gemiddeld legpercentage plus 0,8 procent-

punt. Voerverbruik per dag en per ei waren echter fors hoger dan in 2011. Omdat het slechts vijf koppels betreft, zijn aan de cijfers geen harde conclusies te verbinden.

Bruin

Kooi bruin - Vorig jaar zaten er slechts twee koppels bruine scharrelkippen in LegManager. Te weinig om er – althans met zekerheid

Tabel 1. Technische kengetallen witte leghennen 2009, 2010, 2011 en 2012*

	KOOI				SCHARREL				VRIJE UITLOOP			
	2012	2011	2010	2009	2012	2011	2010	2009	2012	2011	2010	2009
aantal koppels	18	42	60	47	54	47	38	29	5	8	9	1
eieren p.o.h.	326,2	323,5	323,0	320,5	326,6	325,7	317,7	318,2	328,3	319,9	324,5	-
eieren p.o.h. (kg)	19,9	19,7	19,8	19,6	19,5	19,9	19,4	19,3	19,9	19,5	19,9	-
gem. legpercentage	92,3	91,5	91,1	90,2	91,9	91,9	89,9	90,3	91,7	90,9	91,4	-
gem. eigewicht (g)	60,9	61,0	61,3	61,2	59,7	61,3	61,0	60,7	60,7	61,0	61,3	-
voer p.d.p.d. (g)	111,8	111,5	110,5	111,5	117,1	117,0	115,8	120,5	123,6	116,9	119,2	-
voer per ei (g)	121,2	121,8	121,3	123,8	127,4	127,7	133,6	133,6	134,8	128,4	130,6	-
voerconversie	1,99	2,00	1,98	2,02	2,18	2,09	2,19	2,20	2,22	2,11	2,13	-
uitval (%)	6,6	7,4	5,7	5,6	5,5	6,0	6,7	8,1	5,2	7,5	6,0	-
weken > 90% leg	42,1	42,2	40,2	36,9	46,0	43,1	39,2	37,7	46,0	39,0	40,0	-

*afgesloten in 2009, 2010, 2011 en 2012; cijfers tot 72 weken leeftijd. (Bron: Agrovision LegManager)

– iets zinnigs over te zeggen. Daarom ontbreken de cijfers van 2012 in tabel 2.

Scharrel bruin - Bruine scharrelhennen zijn met 138 koppels veruit de grootste groep in LegManager. Hun technische kengetallen waren vorig jaar over de hele linie beter dan in 2011. Meer eieren (+3,7), een 0,7 procentpunt hoger gemiddeld legpercentage en een lager voerverbruik per dag en per ei. Opvallend is het gemiddeld lagere eigewicht (-0,5 gram). Ook deze groep laat vanaf 2009 een daling van de uitval zien.

Vrije uitloop bruin - Deze groep sprong vorig jaar vooruit in aantal eieren en eimassa per opgehokte hen (+6,1 eieren; +200 gram) en gemiddeld legpercentage (+1,2 procentpunt). Net als bij de bruine scharrelhennen was het gemiddeld eigewicht lager dan in 2011 (-0,6 gram). Het voerverbruik per dag was licht hoger (+0,8 gram), per ei juist lager (-1,2 gram). De uitval was vorig jaar 1,6 procentpunt lager dan in het jaar ervoor.

Bio bruin - De bruine biologische hennen maakten vorig jaar eenzelfde progressie door als de bruine uitloophennen: 6 eieren en 200 gram meer eimassa per opgehokte hen en een 1 procent hoger gemiddeld legpercentage. Voerverbruik per dag en per ei waren lager dan in 2011, de uitval daalde met maar liefst 3,3 procentpunt en zat op hetzelfde niveau als bij de bruine vrije-uitloophennen.

Tel uit je voerwinst

LegManager is ook te gebruiken voor financiële gegevens. Minder dan de helft van de deelnemers maakt van die mogelijkheid gebruik. Dat maakt de financiële cijfers minder betrouwbaar dan de technische. Reden om daar niet per jaar, per kleur ei en per houderijvorm op in te gaan. Wel enkele algemene opmerkingen. Gemiddeld was over de laatste vier jaar bij witte kooi-, scharrel- en vrij-uitloophennen de voerwinst (ten minste €1,20 per opgehokte hen) hoger dan bij de bruine legsters in hetzelfde huisvestingssysteem. Het verschil in voerwinst per

In LegManager maakten biologische bruine hennen technisch grote sprongen vooruit en benaderen de 'gewone' bruine uitloophennen steeds dichter. Wat voerwinst per hen betreft is de bruine biologische hen de beste keus

hen tussen kooi en scharrel was gemiddeld in de laatste vier jaar zowel bij witte als bruine hennen zo'n €4. De voerwinst bij witte vrije-uitloophennen was gemiddeld €3,50 hoger dan bij witte scharrelhennen, bij bruine hennen zat er iets meer dan €2,50 voerwinstverschil tussen deze twee houderijen. Bij bruine biologische hennen was de voerwinst per hen gemiddeld over de laatste vier jaar meer dan dubbel zo hoog als de voerwinst van de bruine vrije-uitloophennen.

LegMonitor: inzicht op A4'tje

De gegevens in dit artikel zijn tot stand gekomen via het programma LegMonitor. Dit programma heeft Agrovision ontwikkeld voor agribusinespartijen, met name

veevoerbedrijven, maar ook broederijen die graag willen beschikken over technische gegevens van de koppels van hun klanten. LegMonitor geeft op een A4'tje inzicht in het technisch (en financieel) resultaat van een individuele klant, het gemiddelde van alle klanten (van dezelfde voerleverancier), het landelijk LegManager-gemiddelde, het resultaat van de 25 procent beste klanten van de voerleverancier en de 25 procent beste koppels van alle gebruikers van LegManager op basis van zelf in te geven criteria/referenties. Bijvoorbeeld legpercentage of aantal eieren per opgehokte hen. Zulke selecties maken het mogelijk allerlei verbanden te leggen en bieden mogelijkheden om de

HANS PRINSEN

Tabel 2. Technische kengetallen bruine leghennen 2009, 2010, 2011 en 2012*

	KOOI				SCHARREL				VRIJE UITLOOP				BIOLOGISCH			
	2012	2011	2010	2009	2012	2011	2010	2009	2012	2011	2010	2009	2012	2011	2010	2009
aantal koppels	2	12	21	14	138	120	109	87	51	46	43	28	35	28	17	10
eieren p.o.h.	-	306,6	316,2	310,8	316,9	313,2	313,5	309,7	315,3	309,2	308,7	307,9	311,8	305,8	290,8	284,6
eieren p.o.h. (kg)	-	18,9	19,6	19,4	19,3	19,2	19,2	19,0	19,2	19,0	18,9	18,9	19,1	18,9	18,0	17,5
gem. legpercentage	-	88,5	89,8	88,5	89,3	88,6	88,9	88,0	89,3	88,1	88,4	87,9	89,0	88,0	85,5	82,9
gem. eigewicht (g)	-	61,6	62,0	62,4	60,8	61,3	61,4	61,5	60,8	61,4	61,3	61,5	61,1	61,7	62,0	61,4
voer p.d.p.d. (g)	-	114,2	115,8	115,9	120,0	120,2	121,0	122,7	122,4	121,6	123,6	125,4	126,5	126,8	129,1	124,9
voer per ei (g)	-	128,9	129,1	131,1	135,3	135,8	136,3	139,6	137,1	138,3	139,9	142,7	142,7	144,2	151,4	150,6
voerconversie	-	2,10	2,08	2,10	2,23	2,22	2,22	2,27	2,26	2,25	2,28	2,32	2,34	2,34	2,44	2,45
uitval (%)	-	10,8	7,7	8,4	6,8	7,3	8,5	9,0	8,0	9,6	12,7	9,7	8,1	11,4	17,7	13,9
weken > 90% leg	-	28,8	31,5	27,9	34,3	31,2	33,0	29,1	34,2	30,1	29,2	27,4	31,7	27,9	24,2	19,3

*afgesloten in 2009, 2010, 2011 en 2012; cijfers tot 72 weken leeftijd. (Bron: Agrovision LegManager)

VitaliteitsIndex: in één oogopslag

Veevoerfabrikant Vitelia Voeders introduceerde in 2010 de VitaliteitsIndex, een formule waarin overlevingsgetal (= 100 minus uitvalspercentage), legpercentage en voerconversie zijn verwerkt en die in één oogopslag laat zien of een koppel efficiënt produceert (of heeft geproduceerd).

Vitelina Voeders heeft becijferd dat een één punt lagere voerconversie 5 cent lagere voerkosten per hen per ronde betekent en dat elke procent uitval gemiddeld 6 cent per hen per ronde kost. De VitaliteitsIndex scheelt per punt ongeveer 2 cent per ronde. Dit geldt dan binnen eenzelfde groep hennen en soort houderijsysteem.

De VitaliteitsIndex van de gemiddelden van de koppels in diverse huisvestingssystemen van LegManager laat de laatste jaren bij bijna alle houderijsystemen bij witte en bruine hennen een stijgende lijn zien. Met uitzondering van de witte vrije-uitloophennen, die een tegengesteld verloop vertonen.

Kooikippen, zowel wit als bruin, hebben de hoogste VitaliteitsIndex, gevolgd door scharrelkippen, vrije-uitlooppkippen en – bij bruin – biologische kippen. Bij witte hennen was in 2009 en 2010 de VitaliteitsIndex hoger bij vrije uit-

loop dan bij scharrel, in de laatste twee jaar was dat net andersom.

Ook uit de VitaliteitsIndex blijkt dat de technische resultaten van bruine biohennen die van de bruine uitloophennen steeds dichter benaderen. De vooruitgang van 58 punten in deze index die de bruine biohennen sinds 2009 boekten is groter dan bij alle andere houderijen.

Tabel 3. VitaliteitsIndex witte leghennen

	2012	2011	2010	2009
kooi	433,1	423,8	433,9	421,7
scharrel	398,3	412,9	383,0	377,3
uitloop	391,3	398,6	403,1	414,4

Tabel 4. VitaliteitsIndex bruine leghennen

	2012	2011	2010	2009
kooi	-	375,9	398,1	386,1
scharrel	373,0	369,9	366,6	352,5
uitloop	363,6	353,8	338,4	342,0
bio	349,3	333,0	288,3	291,3

VitaliteitsIndex = ((overlevingsgetal x legpercentage) / voerconversie) x 10.

Koppelgegevens LegManager Agrovision

technische resultaten te verbeteren. Een pluimveehouder die deelneemt aan LegManager moet wel toestemming hebben gegeven voor gebruik van zijn gegevens voor deze toepassing.

Nut van LegManager

Een technisch goed presterend koppel vormt de basis voor het inkomen van een pluimveehouder. Inzicht in de technische prestaties is dan ook belangrijk, niet in de laatste plaats om erachter te komen waar verbetering mogelijk is. Het online managementprogramma LegManager van Agrovision in Deventer biedt individuele gebruikers de mogelijkheid om koppels op elk moment van de ronde en 24 uur per dag met eerdere koppels op het bedrijf of met vergelijkbare koppels van andere deelnemers te vergelijken wat 'operationele' kengetallen betreft, zoals uitvalspercentage, legpercentage, gemiddeld eigewicht,

eimassa, voer per dier per dag en voerconversie. De cijfers worden gepresenteerd in tabellen en grafieken. De gebruiker kan zijn koppelcijfers vergelijken met die van andere koppels, zogenoemde referentiekoppels, volgens zelf ingestelde selectiecriteria. Bijvoorbeeld het houderijsysteem, de periode van opzet, de soort hen (wit of bruin).

Zo'n 375 legpluimveebedrijven (vooral in Nederland, maar ook enkele in België, Duitsland en Polen) nemen deel aan LegManager, dat inmiddels rond 1.350 afgesloten koppels en circa 800 actieve (lopende) koppels bevat. De meeste deelnemers doen alleen mee met het technische deel van LegManager, een minderheid gebruikt het hele pakket inclusief het financiële deel. LegManager (technisch en financieel) kost €400 per bedrijf (maximaal twee lopende koppels) per jaar.

Hans Bijleveld hans.bijleveld@reedbusiness.nl